

10.5.2019

Dnro 33/61/10

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto

Lausuntopyyntö 6.4.2010 OM 5/41/2009, OM025:00/2009

Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen

Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto on pyytänyt Valtakunnansyyttäjänvirastolta lausuntoa yllä mainitun oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 2010:28 johdosta.

Helsingin syyttäjänvirasto on 5.5.2010 antanut pyydetyn kommentin asiassa. Viitaten ohaiseen Helsingin johtavan kihlakunnansyyttäjän esittämään ja kihlakunnansyyttäjä Kukka-Maarian Kankaalan valmistelemaan lausuntoon, Valtakunnansyyttäjänvirasto toteaa ettei sillä ole asiassa enempää lausuttavaa.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Jorma Kalske

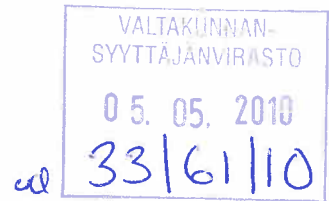
Valtionsyyttäjä

Maarit Loimukoski

Liite

Helsingin kihlakunnansyyttäjänviraston lausunto dnro 7/41/10

Valtionsyyttäjä Maarit Loimukoski

OM Lainvalmisteluosasto
OM 5/41/2009
OM025 :00/2009

Helsingin syyttäjänviraston dnro 7/41/10.

"Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen" (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 2010:28).

Valtionsyyttäjä Maarit Loimukoski on pyytänyt kommenttia 7.5.2010 mennessä ja OM 12.5.2010 mennessä.

Annan tässä Helsingin syyttäjänviraston pyydetyn kommentin, jonka on valmistellut immateriaalisiin rikosasioihin perehtynyt kihlakunnansyyttäjä Kukka-Maaria Kankaala. Olen Kankaalan kanssa samaa mieltä siitä, että rikosasioiden asemaa ei ole mietinnössä riittävästi huomioitu.

Työryhmän ehdotus siitä, että aineettomia oikeuksia koskevien asioiden tuomioistuinkäsittely keskitetään on erittäin hyvä. Kuten työryhmän lausunnossa todetaan, keskittämällä asioiden käsittely saadaan kyseisten asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus eri asiaryhmissä mahdollisimman hyvin varmistettua ottaen huomioon myös se, että käsittely muodostuu tehokkaaksi ja joutuisaksi

Ehdotus kuitenkin sisältää huomattavan epäkohdan siinä, että keskittäminen on ehdotuksessa (aiemaan työryhmän ehdotuksen mukaisesti) rajattu koskemaan vain teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyä sekä näihin liittyviä turvaamistoimiasioita. jättäen rikosasioiden käsittelyn voimassaolevan lain mukaiseen tilaan siten, että erityistuomioistuimena toimisi Helsingin käräjäoikeus.

Hajautettaessa rikosoikeudellisten asioiden käsittely eri tuomioistuimeen säilyy ensinnäkin se nykyään olemassa oleva mahdollisuus, että oikeussuojaa mahdollisesti annetaan samoille asianosaisille eri oikeussuojamuodoissa erioikeuspaikoissa varsinkin, jos mahdollisen rikosasian esitutkinta- ja syyteharkintavaihe kestää pitkään. Samoin hajauttamisen aiheuttaa vähintäänkin vaaran siitä, että asiantuntemus pirstoutuu entisestään eri puolille siten, että pirstoutuminen todennäköisesti lisääntyy, mikäli tällä hetkellä Helsingin käräjäoikeudessa olevat ammattitaitoiset ja substanssin osaavat käräjätuomarit päättävät siirtyä Markkinatuomioistuimeen. Haluttu tehokkuus, synergiaedut ja korkea laatutaso voivat näin ollen jäädä ainakin osittain rikosasioiden kohdalla toteutumatta.

Vaikkakin se immateriaalirikosasioiden keskittämistä käsittelevien eri työryhmien lausunnoissa esiin tuotu asia siitä, että suurimmassa osassa tuomioistuimessa käsiteltävistä immateriaalioikeuksia koskevista rikosasioista on kyse tekijänoikeuksien loukkaamisesta, jolloin oikeuspaikka määräytyy oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain mukaan siten, että asioiden käsittely tälläkin hetkellä hajaantuu eri tuomioistuihin, pitää paikkansa, on näiden asioiden lisäksi poliisilla tutkinnassa ja syyttäjillä syyteharkinnassa muitakin immateriaalirikosasioita, joiden osalta mahdollinen oikeudenkäynti on jo nyt keskitetty Helsingin käräjäoikeuteen. Lienee selvää, että esimerkiksi erilaisten tuoteväärennösten osalta ilmitulevien asioiden lukumäärä ei tule pienenemään. Tuoteväärennökset eivät ole ainoita asioita, joita joudutaan arvioimaan rikosasioina, tästä esimerkkinä KKO 2003:88

ennakkotapaus, sekä todennäköisesti lisääntyvä tavaramerkin/toiminimen käyttö esimerkiksi internetin erilaisissa hakupalveluissa ja verkkotunnuksissa. Tämän lisäksi ei myöskään ole poissuljettua vaikkakin harvinaista, että tutkintapyyntöjä tehdään muunkinlaisista immateriaalioikeudellisten asioiden yhteydessä, esimerkkinä mallioikeutta koskevissa asioissa. Lisäksi immateriaalirikosasioihin liittyvät hyvitys ja korvauskysymykset voivat olla hyvinkin ongelmallisia. Tällaisten asioiden rikosoikeudellisessakin käsittelyssä tehokkuus, joutuisuus ja lopputuloksen laatu edellyttäneen, poliisin, syyttäjälaitoksen ja oikeuslaitoksen hyvää asiantuntemusta ja keskittämistä.

Nyt käsiteltävää työryhmämietintöä edeltävässä työryhmämietinnössä 2007:20, jonka kantaa nyt käsiteltävä myöhempi työryhmämietintö kannattaa, perustellaan rikosasioiden jättämistä keskittämisen ulkopuolelle, koska niiden käsittely edellyttää etupäässä rikosoikeudellista asiantuntemusta ja muutoksenhakuoikeutta kahteen asteeseen, mitkä ovat parhaiten turvattuja niiden nykyisessä oikeuspaikassa yleisessä tuomioistuimessa. Jos käsittely eriytetään rikosasioiden osalta, tulisi tällöin asianosaisten oikeusturvan takaamiseksi pyrkiä varmistamaan riittävillä resursseilla sekä asiantuntemus että työntekijöiden määrä niin poliisi, tuomioistuin kuin syyttäjäpuolellakin. Tällä hetkellä syyttäjälaitoksella ei ole erillistä avainsyyttäjiä tai erikoissyyttäjiä nimenomaan immateriaalirikosasioissa. Samoin teknisen asiantuntemuksen turvaaminen asiantuntijoiden avulla tulisi riittävillä resursseilla pyrkiä turvaamaan.

Tällä hetkellä syyttäjillä on varsinaisen rikosprosessin ulkopuolella erilaisia tehtäviä muun muassa patenttilaissa, mallioikeuslaissa, tavaramerkkilaissa ja yhteismerkkilaissa. Vaikkakin kyseisissä laissa säädettyä viralliselle syyttäjälle kuuluvaa/mahdollista tehtävää esimerkiksi ajaa kannetta koskien tavaramerkin käytön kieltämistä tai tavaramerkin mitättömäksi julistamista koskevassa asiassa ei käsitykseni mukaan juurikaan ole syyttäjien toimesta tapahtunut, tulisi harkita onko tarkoituksenmukaista antaa/mahdollistaa syyttäjälle enää tällaisia tehtäviä, jos riita-, hakemus- ja turvaamistoimiasioiden käsittely siirretään Markkinaoikeuteen.

Heikki Poukka
johtava kihlakunnansyyttäjä